

EDINOST

(Večerno izdanje)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov. Zjutranje izdanje izhaja ob 11. uri, večerno pa ob 7. uri. O ponedeljkih izhaja prvo izdanje ob 1 uri pop.

Naročilna znaša:

Obe izdanji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrlet in na mesec razumno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročilne se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske popoldanske številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Novejše vesti.

Dunaj 2. Predsedništvo zbornice naznanja, da bode prva seja dne 26. t. m. ob 11. uri predpoludne.

Budimpešta 2. Ozirom na namerovani atentat na barona Banffyja javljajo še iz Pariza, da je neki novinar opozoril avstro-ogersko poslaništvo na to zaroto. Poslaništvo je obvestilo Banffyja ki pa ni svari pripisoval nikake važnosti. Dotični novinar je pisal potem baronu Banffyju samemu, ali ta poslednji niti odgovoril ni. V označenju te namišljene »zarote« bodi povedano, da je dotični novinar, ki je »razkril« isto, identičen s tistim nepridipravom Szellesom, ki je moral bežati iz Ogerske radi vnečesčenja spomenika generala Hentzija v Budimpešti, ter da je ta poštenjak zahteval od barona Banffyja — 100 gld. v ta namen, da bode nadzval »zarotnike«. Vrh vsega pa je še zahteval g. Szelles od barona Banffyja spremnice za varno povrnitev v domovino. Kakor se vidi, da je ta gosp. Szelles jako praktičen o razkrivanju »zarot«.

Amsterdam 2. Cesar Fran Josip je doposlal kraljici Viljelinini lastnoročno pismo, v katerim jej čestita ob zasedenju prestola. Avstro-Ogerski poslanik je izročil kraljici v imenu naše cesarske dvojice dragocen dar.

Berolin 2. »Lokal Anzeiger« priobčuje iz New-Yorka, da so v nekem mestu države Ohio priredili demonstracijo, sovražnih predsedniku Mac Kinleyu. Množica je zasramovala istega, očitaje mu, da je zanemarjal vojsko, vsled česar ni bila ista preskrbljena z ničemer in je morala mnogo trpeti. Mac Kinley, obkoljen od množice na vse strani, je bil v nevarnosti za svoje življenje. Neka žena se je hotela z nožem vroči nanj. Policija je prišla žena. Podrobnosti manjkajo še.

London 2. Kakor javlja »Westminster Gazette« je izjavil angleški poslanik v Petrogradu ruski vladi simpatije Anglije za okrožnico, izišlo po volji carjevi. Definitivni odgovor Anglije se je zakasnil vsled nenavzočnosti Salisburyja. Odgovor Anglije gotovo zagotovi Rusiji najprisrčnejšo podporo v dosego visokega cilja carjevega.

Pariz 2. Pravosodni in vojni minister sta imela danes pogovor, ki je trajal jedno uro in pol. Na to je pravosodni minister konferiral z ministerskim predsednikom a pozneje zopet z vojnim ministrom.

Pariz 2. »Agence Havas« javlja: Vojni minister Cavaignac je vsprejel danes popoludne posl. Lasiesia stranke nacionalistov, ter je izjavil, da je prepričan o krivdi Dreyfusa. Zajedno je zatrdil minister še enkrat, da hoče zadeti vse one, ki niso storili svoje dolžnosti in ki so naložili na-se odgovornost. Lasies je prepričan, da ne pride do revizije procesa Dreyfusovega, dokler bo Cavaignac vojni minister.

Židje in framazoni v cerkvi.

(Zvršetek.)

Mi vemo, kako bi bilo po misli italijanski kliki: slovanski duhovniki bi morali biti kakor veje, odsekane narodu, kakor tuja bitja, kakor najemniki, a ne kakor kri od narodne krvi, kakor

bratje rodnega brata, kakor učitelji ljubečim učencem. Idejal italijanske klike je taka duhovščina, ki mara za ljudstvo toliko, kolikor za lanski sneg in katera bi se držala beneškega načela, da v Istri treba ljudstvo tiščati v nevednosti in siromaštvu, ako se hoče vladati to ljudstvo in je izsesavati. Cerkev učiteljica, cerkev krščanske ljubavi, cerkev prosvete — taka cerkev je protivna idejalu naših Italijanov!

Tudi pot, katero so Italijani nastopili svojo spomenico-pritožbo, kaže, kako oni spoštujejo cerkveno hierarhijo in koliko marajo za njeno oblast. Nikomur drugemu, nego ministerskemu predsedniku so predložili svojo spomenico, misleči menda, da so duhovniki v Primorju kaki orožniki ali redarji, odgovorni posvetnjaku za svoje cerkvene posle — posvetnjaku, kateremu niti sama ustava naše države ne daje nikake pravice do nadzovanja duhovščine kakor take. Druge, povsem druge so oblasti, ki imajo soditi o poštnju in vedenju duhovnika; in do teh oblasti se mora obračati vsakdo, ki ima kaj proti duhovniku. Zakaj niso Italijani predložili svoje pritožbe metropolitu v Gorici? Zakaj je niso predložili papeževemu nunciju na Dunaju? Zakaj je niso predložili sami sv. stolici v Rimu?! Seveda, niso to kompetentne oblasti za naše Italijane. Te oblasti vedo dobro, kaki dobri krščani in katoliki so oni, ki se ob vsaki priliki ponašajo svojim židovsko-framazonskim liberalizmom; oni, ki so odrekli sv. Očetu čestitko deželnega zbora istrskega povodom letošnjega jubileja; oni, ki so škofu odvzeli nadzorovanje šol; oni, ki ne trpe v svojih vrstah krščanske morale; oni, ki vsakega XX. septembra slave vzetje Rima! Zato Italijani niso predložili svoje pritožbe cerkvenim oblastim, ampak ministru, ki nima prav nikakega posla z cerkvijo, ker so vedeli že v naprej, da bi jim cerkvene oblasti, kakor do sedaj, pokazale vrata, sledeče izgledu Kristusovem, ki je z bičem gonil iz hrama božjega trgovce — Žide!

Spomenica naših lažiliberalcev proti slovanski duhovščini ni torej družega, nego izbruh najpodleje strasti, najhujje zaslepljenosti, posledica pomanjkanja krščanske morale in krščanske ljubavi! Ta spomenica, radi katere v ostalem nikogar ne zaboli glava, s katero pa so se Italijani pokazali smešne do skrajnosti, je jasen dokaz, ali da italijansko duhovstvo nima nikakega vpliva v javnem življenju svojih soplemenikov, ali pa je samo zastrupljeno istimi nazori in strastmi najhujjih liberalcev! A vse to se daje nekako tolmačiti po vsem tem, kar se je dogodilo in kar se dogaja v jedni primorskih škofij v peklenke namene raznarodovanja slovanskega ljudstva. Roko na sree, vi gospodje škofje in duhovniki italijanski, pa nam pokažite sad svojega krščanskega poslanstva v italijanski stranki! Ne, tega sadu ni, ali če ga je, je — v negativnem zmislu. Vi puščate svobodno polje najhujjim liberalcem, da vodijo po svoje javno življenje, a vi — kakor da vas ni! Vse bi šlo lepo v Istri, vse rane bi se zacelile, vsi prepiri bi se izgladili, ako bi se tudi med Italijani liberalizem zamenjal s krščansko moralo in krščansko ljubavo.

Pred cesarjem je milost!

(Dopis.)

Krepki pojavi duševne sile in kreposti našega naroda ob usodepolnih udareih minolega leta in njih še žalostnejih posledicah navdahnili so nas, vzlie vsem britkim skušnjam in tužnim presenečenjem, z upanjem, da ne le moško prestanemo te težave, ampak se naše vrste sklenejo in utrdijo še bolj, ko se je slednji omahljivec prepričal o tem, da imamo vse le proti sebi, a da tudi osamljeni zmoremo nepričakovano veliko.

Minoli so trije dolgi meseci in ostali žalostni dnevi preiskovalnega zapora; po hudih obsodbah pretresalo je znova vso našo javnost vzdihovanje trpečega, v dno svoje duše težko ranjenega, v svoji časti pogaženega ljudstva. Čas je najboljši zdravnik! To je preostajalo našim rodoljubom skoro v edino tešilo za težke boli ubozelega naroda našega.

In minolo je vse leto za onim nesrečnim 18. marecem, za tem še več mesecev — in danes še krvavé rane naših okoličanov. Javljajo se žalostne posledice, vedno občutljiveje se oglašajo. Stopaj ven tja med narod, zaupaj mu se en hipce in vedel bodeš kmalu, v kakem obupnem stauju živi večina osirotelih okoličanskih rodbin.

Tam v Barkovljah užalijo te grenke solze nesrečne žene; revica hči zadnjega župana skuša pri dobrih sosedih z delom skromnih močij poplačati milodare; strgana obleka otrok, njih do kosti osušeli in obledeli obrazei opominjajo te, kako grozno primanjkuje vsega, kjer ni očeta, reditelja, voditelja, varuha rodbine že dolgo doma. »In ko pride, kaj bo žnjim?!« izvija se jej obupensvklík. Dobri Bog ne daj, da je bil upravičen ta vzdih, ali pod sosednjo streho ima grozen opominj na to. Nekdaj toli razposajeni mladenič, v najlepših letih, vrnil se je po 12 mesecih iz temnice; a kako?! Pijanec ni znal prej meje svoji prevzetnosti, a revež pustil je tam med židovi mladost, zdravje; vrnil se je: berač, ves potr, zlomljen skoro popolnoma in prosi, naj ga vsaj sprejmejo v one barake za neozdravljive! In matere, žene, otroci, ki zdihujejo tja celo v — Koper! Koliko osirotelih zaostalih po okolici je obšla nesreča za nesrečo; koliko sreče in dragih odnesla sta bolezen in smrt in ž njimi to malo premoženja!

Septembra smo že, bliža se jesen, za njo preti huda zima. Kdo preskrbi obleke, kuriva, kruha? Kje najti ubogim ženam do tja zažluzka? Rodoljubi res nabirajo pridno, poznamo jih, mnogokateroga gane ta revščina, da si kar tržejo od ust, ali kdo zamore vsaki dan nasititi, obleči, obuti toliko sirot in kdo še le nadomestiti očeta, vršiti njega dolžnost?!

In vseh teh rev nezasluzeno trpljenje kliče, kliče in roti od dne do dne glasneje v »pravem obupu vsakogar na pomoč, ki more pomagati!

Po vsej državi proslavljajo Njega Veličanstva jubilej, po Njega visoki želji: z dobrimi deli. Ogromni naš narodni davek, ki je itak že od nekdanj namenjen le dobredelnim ustanovam, presega že toliko vsako razmerje z narodnim premoženjem, da se ne da več pomnožiti v ta namen! Menimo torej, da bode najzaslužnejše dobro delo, če pomoremo v grozni nesreči najubožnejim našim rojakom. Vsi Vi, o gospoda, ki ste poklicani v to, posvetujte se vsi vkup čim prej o načinu, kako naj izprosimo velike milosti od predobrega

vladarja! Sila je že tako velika in narodna bol in obup se prikazuje tako v tako razdraženih pojavih, da mora opozorjati trezni opazovalec, da je že skrajni čas! Ta prilika odpuščanja kazni o proslavi 50-letnice vladanja Nj. Veličanstva prinese milosti raznim ljudem — ali naj bi le mi ostali križem rok in ne bi se obrnili do blagega srea vladarjevega s prošnjo za milost našim nesrečnim okoličanom, ki so žrtve naših pretužnih razmer in katere je le plemenita ideja zavela v navskrižje z zakonom, ker niso mogli prenašati misli, da bi sinove avstrijskih bojevnikov od leta 1859 in 1866. zastopal pred svetom — Garibaldiem!

Skrajni čas je že, da storimo potrebno, ako hočemo, prihraniti nekaterim vsaj par zadnjih tednov! Režeži naj vidijo, da nismo pozabili nanje, da smo čutili in trpeli žnjimi tudi mi, in da umemo, kaj so pretrpeli oni in njih sirote — v tem groznem času! To so bili in ostanejo mučeniki za svoje prepričanje in ako je ono res tudi naše, naprtimo za njih osvobojenje i sebi ono malo napora. Lep uspeh se nam obeta, združenimi močmi potrebno že premoremo? To je sveta dolžnost vseh nas, da se resno poprimemo rešilne akcije; ne pričakujte, da pride inicijativa od nesrečnih rodbin, ki niti pomoči ne pričakujejo več; rodoljubni naši odvetniki in poslanci naj potrebno ukrenejo, ostali pa vspodbudimo jih, da se to takoj zgodi in tudi dejanski izvrši. Sicer: Videant consules, ne quid detrimenti capiat res nostra!

DOPISI.

Iz Celja, 23. avgusta 1898. (Izv. dop.) Iz tujine prišedši potujem po dragi mi slovenski domovini, da se zopet nasladim njenih milin. O tem proučujem kraje, ljudi in tudi naše slovenske časopise. Med temi tudi Vašo velečislano »Edinost«. Veseljem sem zapazil, da se Vaši dopisniki v oblikah pisem ali listov obračajo do Vas, kar me je brž z veseljem spomnilo na običaj francoskih in angleško-amerikanskih listov, kateri svojim čitateljem gostoljubno odpirajo svoje predele v zamenjavo želj, mislij in idej. Tako ostajata občinstvo in časopisje v ozki in prijateljski dotiki.

Dovolite, gospod urednik, tudi meni, da se poslužim te svobode, po kateri se, vsaj po mojem menenji, glas občinstva izraža najsičajneje.

Iz Celja Vam pišem to pismo, iz kraja, kamor me je te dni zopet zanesel železni voz. Slednjič sem bil tu ob času velikogospojnih slovenskih slavnostij (14. in 15. avg.), torej ob času pravega pravečatega vojaškega obsedanja in popolnega vojnega hrupa. Videl sem že marsikatero rabuko in vzkipelost ljudstva, a o tem ipak nista zastala občevanje in svobodno gibanje od enega kraja do drugega, na kratko rečeno: komunikacija potovalna. V Celju pa človek, došedši od kolodvora, niti po noči niti po dnevi ni mogel svobodno kretati se: mestna, s krepelji in gorjačami oborožena družal je pregrajala pota in ceste ter evilila, piskala in hrumela vsaki trenotek. Po cele skupine fantalinov z gorjačami vsake debelosti in oblike pregrajale so pota in ulice, — a orožništvo s policaji je vse to sredi noči, da! celo noč mirno gledalo! Prvo menda ni smelo drugače, drugi pa so hoteli tako. Kolodvor je bil popolnoma zaseden od oboroženih fakinov, a komisar — IX. čina — je to dopuščal popolnoma mirno! Potniki, posebno slovenski, niso bili ni za trenotek varni pred kamenjem in družim lučanjem; obleka, življenje in zdravje bilo je vsaki čas v največi nevarnosti. Tako o svečanostih.

A kako je bilo zdaj, ob času »miru«? — Razlika je samo ta, da ni šumnega vrvenja množice, a Slovenec tu ni varen niti sedaj. Patrole oboroženih »akademskih« fakinov so noč in dan razkropljene po vseh krajih. Eden žvižeg, a vse je na enem kupu. Komunikacija je pretrgana, podvezana ravno tako kakor o slavnostih; fakinaža sme svobodno delati, kar hoče.

Prašam Vas, gospod urednik, ali ni skrajni čas, da slovenski veljavni može skličejo poseben zbor v Ljubljano, da se resno posvetujejo, kako bi državna oblast odpravila javne nevarnosti, na katerih trpe obmejni Slovenci? — »Zbora varnosti« je že nujno treba!

Politični pregled.

K položaju nimajo novine ničesar posebnega novega. Neki dunajski list pravi, da se mora le strmeti, kako se more grof Thun nadejati kakoga uspeha od namerovanih novih pogajanj z voditelji strank.

Pa je tudi res treba skrajnega optimizma v to, da grof Thun jemlje zopet križ pogajanj na svoje rame. Saj pravijo nemški obstrucijonisti kar naravnost, da oni morejo pričakovati tem večih uspehov, čim več so težave. In taki ljudje naj bi pomagali vladi do naravnih odnošajev?!

Ta novi »križevi pot« grof Thuna nam je neumljiv tembolj, ako je res, kar trdi neki oficijozni list, da je namreč po pogajanjih v Budimpešti zagotovljeno, kar je vladi najbolj na srečo: gospodarska, politiška in vojaška ukupnost monarhije! Čemu iskati torej porazov, ako mu je uspeh v glavnem zagotovljen? Tako bi sodili mi se stališča grofa Thuna.

Ali pa hoče grof Thun vblažiti tudi notranje politiško valovje v tej polovici? Ne ne, preojstra so nasprotstva, prehudo je vsplapolal nemški šovinizem, tu morejo pomagati le energični čini. Vsa pogajanja z obstrucijonisti morajo imeti le jedin učinek: oni olja v ogenj!!

Velikonemški most do Adrije. Občinske volitve v Gradeu izvrše se tekočega meseca. Zmagajo najbrže nemški nacijonali in tako porazi vlado. K temu pričakovanemu izidu občinskih volitev v Gradeu je napisal »Slovenski Narod« par pripomb, ki se strinjajo popolnoma z našimi trditvami, ki jih ponavljamo vedno in vedno o velikonemških tendencijah oziroma na naše mesto tržaško. »Narod« piše namreč: »Gradeu je postal močan steber velikonemškega mostu do Adrije. Nemčija sili v Trst, ona mora tja siliti, ker je od tam najkrajša pot v Azijo. Nemčija pridobiva kolonije. Utrdila se je na Kitajskem, v nekaj letih pa bo tudi Anatolija zrela zato, da se je polasti. Nemški cesar ne potuje samo za svojo zabavo v Jeruzalem. Tja na Anatolijo, kjer investirajo Nemci velikanske kapitale, kjer napravljajo kolonije, kjer grade železnice in kjer njih industrija in trgovina srečno in uspešno izpodriva drugo konkurenco, tja so obrnjeni njegovi pogledi. »Nemčija postane svetovna država, kadar dobi Trst, tisti Trst, v katerem je že skoro vsa velika kupčija v pruskih rokah, a pot v Trst vodi preko Gradea in preko naše slovenske zemlje, ne preko Česke, in zato so graške razmere velikega avstrijskega in slovenskega pomena.

Nemški nacijalizem gladi Nemčiji pot v Trst in jej je ustvaril krepko trdnjavo v Gradeu. V tem tiči splošni pomen graških občinskih volitev. Le žal, da ni verjetno, da spoznajo kratkovidni državniki te resnice že sedaj, ko je še čas, da popravijo, kar se je grešilo doslej. Vzlie temu je naša naloga, da storimo, kar je v naših močeh, da se zajezi nemški nacijalizem, ki nosi pogubo našemu narodu in vsej Avstriji«.

Prepozno je prišel! »Agrar Tagblatt« piše fino ironijo in sarkazmom: »Vročekrvnemu in zgovornemu cesarju nemškemu se je pripetila nezgoda. Kakor se zatrjuje, je tudi Viljelm II. nameraval obrniti se do vlastij z načrtom za razoroženje in sicer je nameraval, da dotični svoj manifest razglasi v Palestini. Propovedovati mir ljudem na grobu Kristusovem, je gotovo misel, kateri se ne more odrekati vzvišenosti, in katera se popolnoma strinja s plemenitim in oduševljenim bitstvom nemškega cesarja. Toda radi tega nam je velikodušna misel, sprožena v carski palači v Petrogradu, ravno tako dobro došla, in ker se epohalna proklamacija ruskega carja ne da več spraviti z sveta, ne preostaja cesarju Viljelmu družega, nego da si pridobi nesmrtnost na drugačen način. In to se mu posreči gotovo ob njegovi sposobnosti, in ako bi mi smel svetovati Nj. Veličanstvu, bi ga opozorili, da je v človekoljubni ideji carja Nikolaja prostora celó za dve nesmrtnosti. Viljelm II. naj odstopi Francozom Alzacijo in Lotaringijo! Ako mu je možno odločiti se za to na grobu Zveličarja, kdo more dvomiti, da mu je ravno tako zagotovljen večni pomnik, kakor mladostnemu tovarišu njegovemu na prestolu Ruske države, kateremu danes nasproti kipč radostna srea vseh onih, ki so »dobre volje«.

Ako bi nemški cesar več mislil in manje govoril nego je njegova navada, bi gotovo ne bil tako kasen s svojim »načrtom«. Dvomimo pa, da bi bil on začel najprvo v svojem cesarstvu uresničevati idejo miru, tudi ko bi mu ne bil ruski car pretekel pot! Vsekako pa ni slabo to: konkurenca med vladarji v — človekoljubju!

Domače vesti.

Prava ilustracija laške podivjanosti je obtožnica, ki jo je dvignil državni pravdnik v Rovinju proti onim »gospodom«, ki so zatoženi radi izgredov povodom zasedanja deželnega zbora istrskega v Pulji. Iz tega uradnega spisa posnemamo, da so ti fanatiki kričali poslanecem, zakonito izvoljenim zastopnikom večine prebivalstva v deželi: Ven z ščavi, tiho, basta, ne smete govoriti, ni dovoljeno, pojte domov, **želoda prašičem**, nesramni, Laginja mrtvaška glava, tatje križa, **v morje žnjimi**, na novi »molo«, v Rusijo, **vrzimo jih ven**, da jih raztržemo, tiho, tu je naša hiša, tu zapovedamo mi, naj govore po kristijanski, jim otresemo prah, naj govore italijanski, **na vislice**, smrde po česnu, »ko vržejo ven te malopridneže, kako dobro bode v Istri«, ven s temi prašiči od ščavov, ki so na galeriji«, prešič, čičo, lopov, odrta glava, zavrženi duhovni, **prinesimo lonec vrelega olja in vrzimo ga jim na glave, da jim jih olupimo še bolj**, v gozd s prašiči, v hlev s prašiči itd. A ponavljamo in povdarjamo: da se je vse to godilo v svetih prostorih zakonodaje!

Državno pravdnistvo toži po § 305. kaz. zak. radi pozivanja lastnih somišljenikov na demonstracije proti pripadnikom hrvatske stranke.

Pripomniti treba še, da onih 15 obtožencev so večinoma iz boljih krogov; dva njih sta celó akademično izobrazena moža, dostojanstvom doktorja — zdravnika!! Drugi so posestniki ali pripadajo trgovskemu stanu.

Ako evete tako divjaštvo na zeleni veji takozvanega razumnštva, česa nam je potem pričakovati od sodrge?! In je-li zameriti laškimi sansulotom, ko divjaški napadajo po ulicah naše kmete, ako dobivajo takih izgledov od — gospode?!

Razprava se je pričela včeraj in se je nadaljevala danes.

Pravdo z ministerstvom za uk in bogočastje je imel vikar v Srednjem na Goriškem, preč. g. Val. Pipan, ki je tožil, ker je imel stalnih dohodkov le gld. 460, a mu jih pripada gld. 600. Vikar je zmagal in ministerstvo mora plačati stroškov gld. 50 in doplačati g. vikarju ostanek služnine za čas od maja t. l. sem.

Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov z sedežem v Celju. Visoko e. k. ministerstvo za notranje stvari je ugodilo prošnji za preosnovanje društva odvetniških in notarskih uradnikov na spodnjem Štajarskem ter odobrilo predložena pravila. Na občnem zboru dne 21. avgusta 1897, torej ravno pred enim letom, je to društvo sklenilo svoj delokrog razširiti na vse slovenske pokrajine. Odbor je takoj poskrbel in izdelal nova pravila ter ista že meseca oktobra minolega leta predložil v odobrenje. Ta pravila so romala trikrat na Dunaj in nazaj, tako, da se je mislilo, da vlada na vsaki način hoče preprečiti preosnovanje tega društva, a odbor je vstrajal, da si je imel precej nepotrebnih stroškov, in zmagal, četudi še-le po enem letu. Društvo je osnovano sedaj za vse dežele, koder prebivajo Slovenci, to je, za Štajersko, Kranjsko, Koroško in Primorje. — Želimo, da bi trud odbora ne bil zaman, in da bi se društvo, postavljeno na širšo podlago, razvijalo krepko. Občni zbor se bode vršil prve dni meseca oktobra t. l.

Spremenjena kazen. Naši čitatelji se gotovo še spominjajo, da je bil urednik lista »Pensiero Slavo« obsojen radi žaljenja časti župana zaderskega, gosp. Trigarija — na 8 mesecev zapora. Ostrost kazni je takrat presenetila celo Italijane same. Tem večim zadovoljstvom čujemo sedaj, da je najviše sodišče premenilo to kazen v primerno globo. Kdor je prijatelj svobode tiska in svobodnega izražanja javnega menenja, gotovo veseljem pozdravi ta sklep najviše sodišča.

Novi pošti. Trgovinsko ministerstvo je dovoljilo za občino Grgar na Goriškem nov poštni urad in za Čepovan vozno pošto. Poštni urad na Gr-

garju in vozna pošta šepovanska začeta poslovati z novim letom. Tudi v Št. Petru ob Soči so odprli nov poštni urad.

Izpitji za državno gozdarsko službo se bodo vršili 25. dan oktobra na poljedelskem ministerstvu.

Veseli se Izrael! Iz Barkovelj nam pišejo: Veseli se Izrael! Gorka želja naših židovskih lahonov se je uresničila. Pridobili so si kapelana po svoji volji iz ž njim tudi italijansko propoved, katere se ni še nikdar čulo v naši cerkvi do sedaj. Nedeljo bo menda prvi nastop.

Gospod urednik! Prihod g. kapelana v našo župnijo razodeva menda že jasno njegove nazore. Ker mu namreč stanovanje ni še pripravljeno, običal je rad pri našem znanem kapovili in je tu z veseljem vsprejel stanovanje za nekaj dni. Vprašali bi, da-li gospod kapelan ni mogel res nikjer drugje najti stanovanja, dokler se mu ne pripravi njegovo? Ali je pa morda toliko najiven, da ne ume, da se ljudstvo naše kaj rado spodtika na takem početju?

Dragi mi sovaščani! Tolmačimo si le stvar tako, da mu je manjkalo še nekoliko naukov za bodoče delovanje njegove v naši vasi in da jih je šel nasrkati se — v hišo kapovile!

Izrael veseli se!! Gospodje na visokočastitem ordinarijatu pa menda se ne slutijo, kam plovejo.

Brzjavni promet s Porto-Rico. C. kr. poštno in brzjavno ravnateljstvo nam javlja: Brzjavke za vse postaje na Porto-Rico (izvzemši Ponce) so podvržene cenzuri španske uprave in se odpošiljajo brez vsake odgovornosti brzjavne uprave.

Obletnica otvorjenja »Narodnega doma« v Barkovljah se je vršila minolo nedeljo na toli lep način, da obletnica ni nimalo zaostala za lansko slavnostjo. Na hiši narodnega doma sti vihrali trobojnica in cesarska zastava, a ves vrt je bil najukusneje odičen zastavami; občinstva pa se je nabralo toliko, da je bil zaseden zadnji kotiček vrta.

Koli diven prizor! Zagrinjalo se je dvignilo in na odru je stala skupina nad 60 glav — pevcev in pevk. Poslednje v narodnih nošah in mogočnimi trobojnimi trakovi ob prsih. Že s tem nastopom so zmagali: občinstvo je bilo v hipu v pravem čustvovanju.

Pomnoženi možki, ozir. mešani pevski zbor »Adrije« je proizvel svoje točke toli hvalevredno, da je bilo odobravanje uprav viharo, da so se morale na splošno zahtevo ponavljati vse točke in da smo dobili dokaz, da je to staroznano pevsko društvo ne le ohranilo svojo prvotno svežost in vrednost, ampak da se tudi lepo pomnožuje po novem mladem naraščanju. Uprav s tega stališča, da ima »Adrija« sedaj mnogo novih moči, smo se minolo nedeljo še posebno veselili na lepem proizvajanju pevskih toček. Uprav viharo je bilo ploskanje Volaričevemu veličanstvenemu mešanemu zboru »Slovan na dan« in pa ljubkemu proizvajanju po vrlem g. Ražmu lepo harmonizovanih znanih pesmi, ki so postale prava last vsega naroda: »Po jezeru«, »Slovensko dekle« in »Kje dom je moj?« To se je videlo, kako je to delovalo na občinstvo, kako je elektrizovalo srea. Taka pesem prehaja v srea in prenaša duh v srea.

Prosili bi ponovno gg. pevovodje, naj vendar uvažujejo, kar smo rekli tu.

In zopet ne moremo drugače, nego da vrlemu g. Ražmu izročemo svoje priznanje na njegovi trudiljubivosti. Le jedno naj se nam dovoli, da pripomnimo. Pa ne le njemu, ampak na sploh. Lepi naši zbori naj se pojo — brez spremljevanja, kajti godala zadušajo navadno prav ono, kar je v umotvoru — najlepšega.

Igra: »Sree je odkrila« se je proizvajala toli gladko, da smo se — prosimo, to ni navadna fraza — kar čudili, da so bili to sami društveni diletantje, in dve med njimi celo novinki. Čast jim; vspeh njihju prvega nastopa bodi jima v vspehbujo.

Oddelek veteranske godbe je sviral v popolno zadovoljnost — saj je bilo, kar je sviral, večinoma — naše!

Mnogoštevilna družba je ostala zbrana v pozno noč ob zvokih lepih pesmi in glasbe. Zadoščanjem smemo torej slavnost minole nedelje zapisati med one pojave, ki pričajo, da naša reč še ni zarteta ob Adriji. Živela »Adrija!«

Slavnost na Proseku. Ako bi se še kdo bratov »Sokolov« hotel v društveni obleki pridružiti deputaciji, ki odide zjutraj, naj pride do 6^{1/2} v kavarno »Commercio«.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu avgustu 1898 je 86 strank uložilo 20.151 gld. 78^{1/2} kr.; 88 strank vzdignilo 10198 gld. 24 kr.; 17. strankam se je izplačalo posojil 9520 gld.; stanje ulog 512173 gld. 71 kr.; denarni promet 66278 gld. 12^{1/2}.

Za zastavo pevskega društva „Hajdrih“ na Proseku so darovali nadalje: dr. Rybač 10 kron, Seuglievich 10 kron, N. N. 10 kron. — Na dan pogreba rjnkega Štruklja nabrali gg. učitelj-tovariši v gostilni Lukša po obedu 5 gld., Radivojka 1 gld., Peštuola 1 gld., Grom 1 gld. Pristrčna hvala vsem darovaleem!

Pevskemu društvu „Kolo“ so pristopili kakor podporni členi gg. Goriup Vekoslav dež. poslanec itd., prispevkom 10 kron, Fran Jurtele, Ivan Treven in Oskar Trglav, prispevkom po 2 kroni. Živeli novi podporniki! Odbor.

Za pogorelee v Gabrčeh so darovali nadalje gg.: Mateusche 1 gld., N. N. 30 nvč., A. Vodopivec 1 gl., N. N. 1 gl., Počkaj 1 gl., Bettinrieder 50 nvč., Rosenstoeck 1 gld., Fabriolli 1 gld., Tshippan 50 novč., I. Šabee 5 gold. Tudi te zneske izroči g. Križaj županstvu v Senožečah.

Odbor »Tržaškega podpornega in bralnega društva« je zložil v dar ponesrečeni družini Sosičevi na Občinah 2 gld. 60 nvč.

Naznanilo. Slovenskim starišem v Trstu in okolici, katerih sinovi so obiskovali pripravnico v Rojanu, ali kako drugo šolo z namenom, da bi vstopili v gimnazij ali realko, a so že v letih, ali se bojé dolgoletnih študij in stroškov, naznanjam, da sem pripravljen, poučevati in pripravljati jih za kopersko učiteljsišče zasebno v svojem stanovanju v ulici Scuole nuove, 18. I. za zmerno mesečno nagrado, ter jamčim za dober uspeh. — Natanjšna pojasnila dajem vsaki dan od 7—8^{1/2} zjutraj v svojem stanovanju.

F r a n R á k u š a,
nadučitelj.

„Hrvatska Sloga“. Došla nam je prva številka tega novega hrvatskega lista s raznovrstno zanimivo vsebino. Listu je namen: delovati za slogo med Hrvati in pobijati sedanji žalostni razpor, ki je toli škodljiv našim hrvatskim bratom. Ozira se tudi na gospodarsko stanje naroda in hoče delovati za povzdigo istega. Listu želimo najboljšega vspeha in ga gorko priporočamo v obilo naročbo. »Hrvatska Sloga« izhaja vsake sobote na Sušaku (Reka) in stane do konca tega leta samo 1 gld.

Umrljivost v Trstu. Od nedelje dne 21. avgusta do, vštévši soboto, 27. avgusta, umrlo je 45 možkih in 53 ženskih, skupno 98 oseb. Lansko leto je umrlo ta teden 66 oseb. Doba umrlih je bila: 34 do 1 leta, 12 do 5 let, 5 do 20 let, 3 do 30 let, 5 do 40 let, 17 do 60 let, 20 do 80 let, 1 čez 80 let. Povprečno znaša umrljivost ta teden 30:9 od tisoč. Vzrok smrti ta teden je bila najčesče sušica in sicer v 8, boleznii v sopnikih v 9, vnetje v čevih v 2 slučajih.

Iz-pred sodišča. Pred tukajšnjim deželnim sodiščem se je vršila včeraj razprava proti 57letnemu Mateju Crati, ki je bil obtožen, ker je pustil svojega psa letati okolo brez torbe, vsled česar je bilo možno, da je pes ugriznil nekega dečka. Obtoženeu je sodišče prisodilo 10 gld. globe in v povrnitev stroškov za pot dečka na Dunaj in zdravljenje istega tamkaj.

Razprava proti Josipu Legiši, težaku iz Trsta, radi javnega nasilstva, se je odložila, ker je isti trdil, da je bil pijan in da se ne spominja na ničesar. Treba torej zaslišati novih prič.

Kaznovana zvičaja. »Slovenec« se poroča z Vrha pri Vinici: »Letos na spomlad je bila neka tukajšnja žena obsojena radi težkega telesnega poškodovanja od okrožnega sodišča v Novem Mestu na štiri mesece zopora. Obsojenka pa se je pogovorila za gotovo plačilo z drugo žensko, da je šla mesto nje sedet v ječo. Ta je že sedela dva meseca v zaporu. Obsojena žena pa se je doma skrivala skozi dva meseca in se je še le sedaj prikazala iz dobrovoljnega zopora, ko je njena namestnica prišla pred dvema dnevoma iz ječe domov. Kmalo pa boste sedeli zopet obe v nedobrovoljni ječi.

Skozi okno je skočil in se ubil v Korminu 77letni stari Anton Knez, ki je bil obsojen na 8 mesecev zopora zaradi napada na obč. tajnika Vecchija. Minoli teden je bil izpuščen iz zopora v Gradišči, na kar se je usmrtil.

100.000 kron in 2-krat 25.000 kron so glavni dobitki velike jubilejske razstavne loterije, kateri se izplačajo v gotovini z samo 20% odbitkom. Opozarjamo naše čitatelje, da bode prihodnje zrebanje nepreklicno dne 15. septembra.

Koledar.

Danes v soboto 3. septembra: Evfemija in Doroteja, d. m. Jutri v nedeljo 4. septembra: 14. pob. Angeljska.

Solnčni:	Lunin:
Izhod ob 5. uri 16 min.	Izhod ob 7. uri 14 min.
Zahod „ 6. „ 42 „	Zahod „ 9. „ 6 „
Ta je 36. teden. Danes je 245. dan tega leta, imamo torej še 122 dni.	

Različne vesti.

Oboroženi mir. Da si naši čitatelji lažje predočijo važnost predloga ruskega carja za razoroženje, prinašamo tu statističen pregled o položaju današnjega oboroženega mira. Oborožene vojne ima Belgija 50.000; Danska 10.000; Nemčija 479.229; Francija 540.420; Grška 23.452; Velika Britanija in Irka 236.786; Italija 241.151; Nizozemska 26.972; Avstro-Ogerska 334.114; Portugalska 32.625; Rusija 893.900; Švedska 38.976; Norveška 19.700; Švica 268.554; Srbija 110.245; Španjolska 128.183 mož. Vzdrževanje te oborožene sile stane na leto vlado Avstro-Ogersko 160 milijonov gld.; na Nemškem 580 milijonov mark, Francozko 600 milijonov frankov, Rusko 284 milijonov rubljev, in Italijo 330 milijonov lir.

Oporoka socijalnega demokrata. Listi poročajo: V Krakovu umrl Josip Cernek je zapustil vse svoje premoženje — okolo 30.000 gld. — voditeljem socijalnodemokratske stranke v Krakovu, in sicer v enakih delih poslancem Daseynskemu, dru. Mareku, Sulezevskemu in Englischeu v porabo za socijalistično propagando.

Zadnje vesti.

Praga 3. Ozirom na sestanek državnega zbora pišejo listu »Bohemia« z Dunaja, da se bodo med tem vrstile konference med načelniki posameznih strank. Nemei izjavljajo, da med njimi in grofom Thunom ni ničesar več, kar bi trebalo pojasnjevati. Oni da mu nimajo reči ničesar več, nego so mu že povedali povodom konference o načrtu za uredbo jezikovnega vprašanja.

Sedaj se bliža drugo izdanje tega zakona, toda Nemei nočejo nič čuti več o kakih pogajanjih, dokler niso odpravljene jezikovne naredbe. Nemei so kompaktni in pripravljeni za nadaljevanje obstrukcije, tam, kjer se je pretrgala nepričakovano.

Višnjan 3. Novo izvoljeni občinski zastop se je sešel danes prvokrat. Ker je svetovalec Gasparini jel govoriti hrvatski, zbežali so laški svetovalci iz dvorane.

Rovinj 4. Danes so se nadajevala zaslišavanja. Branitelj Vareton je zahteval, naj se kakor priče zaslišita predsedništvo deželnega zbora in župan Puljski. Sodišče je odklonilo ta predlog. Vareton je prijavil pritožbo ničnosti.

Kaneja 2. Mednarodne oblasti so pozvale guvernerja, da prepusti njim pobiranje desetine za varstvo in upravo otoka. Guverner si je izprosil potrebnega časa, da premisli o stvari ter da dobi navodila od vlade.

Carigrad 2. Govori se v dvornih krogih, da je sultan naložil turškemu poslaniku v Petrogradu, naj izrazi carju Nikolaju njegovo občudovanje in zahvalo za inicijativo v vprašanju razoroženja ter njegovo soglasje v tej akciji.

Pariz 3. »Figaro« javlja, da so ministri tega menenja, da vlada ne more poprijeti inicijative za revizijo procesa Dreyfus, ampak da mora počakati, da se snide parlament. Vsakako bi morala soproga Dreyfusova zakonitim potom zahtevati revizijo. »Gaulois« želi, da bi posredoval predsednik republike, kateri mora vedeti resnico.

Rim 3. Tu se odločno oporeka vesti, brzjavljene iz Londona o predstoječi nemško-angleški zvezi. Angležka se hoče povsem pravilno vesti o pogajanjih za razoroženje. Nocoj odide odgovor Italije na carjev predlog.

Išče se kuharica

za neko gostilno v Barkovljah. Ponudbe in pogoji se zvedo v gostilni obrtn. društva (»Narodni dom«) v Barkovljah.

Prijateljem dobre kapljice

se naznanja, da se danes odpre na novo uravnana krčma „Zonta“ v ulici S. Francesco št. 2. —

Kranjc, krčmar.

Slovenske gospodinje, pozor!

Zahtevajte povsod in kupujte vedno le **kavo družbe sv. Cirila in Metoda**. S tem koristite najbolj samim sebi, ker ta izdelek je najboljši od vseh poznanih cikorij; ob enem pa podpirate tudi našo šolsko družbo sv. Cirila in Metoda, kajti čisti dobiček od razprodaje tega blaga dobi omenjena družba.

Mal položi dar — domu na altar!

Pomada Phönix.

Odlikovana na razstavi za zdravjenje in postrežbo bolnikov v Stuttgart-u l. 1899, priznana od zdravnikov in s tisočimi hvalehni pisem.

Jedino obstoječe, resno in neškodljivo sredstvo, za doseganje lepih las pri damah in gospodinjah, odstranjuje takoj izpadanje las in prhljaj; ter vzgaja pri jako mladih gospodinjah močne brke.

Garantira se za vspeh in neškodljivost, 1. omček 80 nč., po pošti ali povzetju 90 nč.

Hoppe K., Dunaj, I. Wipplingerstrasse 14

„Viktorija“ moderci

za gospe in gospice

po 50, 70 nč., 1 gld., 1-25, 1-30, 1-50, 1-80, 2-20, 3-1, in 4-20.

Velik izbor

vseh predmetov za pomlad in leto,

volneno blago, perkat za obleke in srajce, cefir in oxford, lawn-tennis, satinski gladki, tiskani in mrežasti, vsakovrstni svileni predmeti za obleke in kinčanje, velik izbor čipek, trakov, zavratnikov, modnih specialitet vsake vrste rokovic iz svile, nitij in kože, dežnikov.

Velik izbor perila dobiva se v manufakturnej zalogi **JAKOBA KLEMENCA**

V TRSTU, — ulica sv. Antona št. 1. — V TRSTU Na zahtevanje dopošljejo se uzorec z dotičnimi cenami poštne prosto.

PRISTEN

Cena zvezju 25 nč. (10 vložev) vsobina 500 gramov.

Pozor!

Uradniki, učitelji, trgovci in občinski tajniki in sploh

vse inteligentne osebe, stanujoče v Dalmaciji, Bosni, Hercegovini, ter povsod drugod izven avstro-ogerske monarhije (v Turčiji, Afriki, Aziji, Avstraliji, Ameriki in vseh evropskih državah), koje imajo upliv in mnogo znanstva, morejo lahko zaslužiti vsaki mesec lepo svoto noveev.

Pisma in ponudbe naj se pošiljajo na

novčni zavod

(Chiffra „K. F. 41“)

Trst (Trieste) (Caffè Specchi).

Odlikovan **fotografski atelier!**

Acquedotto h. št. 25.

Usojam si naznaniti sl. občinstvu, da sem na **Acquedottu št. 25** odprl svojo filjalko. Atelier je urejen moderno in preskrbljen aparati najnovejega sistema. Fotografije v vsaki obliki do naravne velikosti na papirje vsake vrste: celoidin, albumin, platin itd. itd. Izdelovanje natančno, dovršeno. Cene kotlikor sploh možno nizke. Posebno se priporočam v izdelovanje skupin rodbinskih in drugih; reprodukcij po vsaki, tudi že obledeli fotografiji, oljnatih slik, akvarelov; fotografij v naravnih barvah. — Kdor se hoče prepričati, naj blagovoli osebno obiskati moj atelier in si ogledati tam izložene slike! Atelier je na **Acquedottu št. 25**.

Anton Jerkič,

odlikovan fotografski atelier. **V Gorici:** na Travniku 11. **V Trstu:** na Acquedottu 25.

AITE & ZADNIK

V TRSTU, via Nuova, vogel via S. Lazzaro 8.

TRGOVINA

TKANIN IN MODE.

Velika zaloga možkih in ženskih stof za vse letne sezone. Velik izbor plaht, zagrinjal ter vsakovrstnega perila.

Zaloga drobnarije za šivilje, krojače in kitničarke. — Veliki izbor perkala in satina v najnovejšem risanju. Sprejemajo se naročila možkih oblek in perila po meri.

CENE NIZKE.

Za mnogobrojni obisk se priporočata udana **AITE & ZADNIK.**

Emeri

so posode za hišo, hlev, vrt, polje, vinograd, delavnico, tovarno, ladjo i. t. d. — namesto škafov, brentačev, vrčev, putrov i. t. d.

So zmiraj pripravljene za rabo, so trdne, trajajoče, lične, lahke in bolj pripravne za vsako delo nego druge posode.

Dobivajo se na debelo in na drobno v delavnici tvrdke

Schivitz & Comp. v Trstu,

v ulici Commerciale (trgovinska ulica) št. 11 in na drobno tudi pri raznih trgovcih tu in na deželi. Prospekte z ceniki se razdaja in pošilja radovoljno brez stroškov.

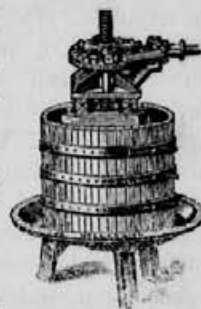
Vse stroje za poljedelstvo in vinogradstvo.

CENE ZNOVA ZNIŽANE.

Stiskalnice za grozdje, diferencijalna sestava. Ta sestava stiskalnice ima največjo pritiskujočo moč izmed vseh drugih, kakoršnihkoli stiskalnic.

Stiskalnice za masline, hidravlične stiskalnice, brizgaljke proti peronospori Vermorelove sestave.

Te moje brizgaljke so znane kakor najboljše ter najceneje; avtomatične brizgaljke, tlačilnice s pripravo za tlačiti jagode, stiskalnice za seno, triere i. t. d. v najboljšem proizvodni.

Ig. Heller, Dunaj

II, Praterstrasse.

Cenike in spričevala zastoj.

Iščem zastopnikov! — Čuvati se je ponarejanj!

„THE GRESHAM“

angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897.	Kron 159.997.579.—
Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897.	28.823.375.—
Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.)	343.860.067.—
V letu 1897. izdanih 7468 polje za glavnico od	67.331.351.91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismeno vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.

Le **50 nč.** za **2 žrebanji**

Predzadnji teden!

Glavni dobitek 1krat **100.000 Kron** in 2krat **25.000 Kron** v gotovini z odbitkom 20%.

Srečke jubilejne razstave po 50 nč.

Žrebanje: **15. septembra 1898.**

Žrebanje: **22. oktobra 1898.**

Priporočajo: Josip Bolaffio, Mandl & Com., Girolamo Morpurgo, Marco Nigris, Josip Zoldan, Aleksander Levi, Il Mercurio Triestino, Ignacij Neumann, Henrik Schiffmann, sinovi O. Zuculin.